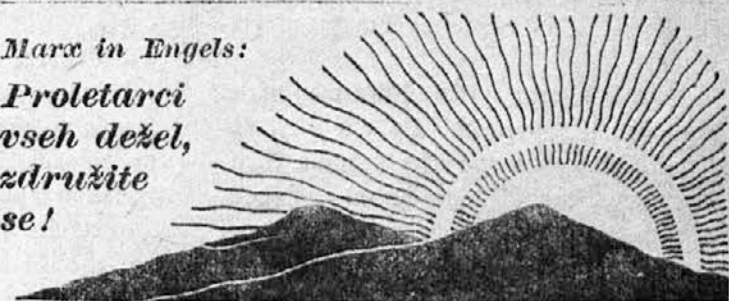

PROLETARSKI PRAPOR

Izhaja vsako sredo in soboto. — Uredništvo in uprava lista je v Ljubljani, Kerkov trg št. 10. — „RDEČI PRAPOR“ velja v Jugoslaviji mesečno 8 K; v zaslednem ozemlju (Primorju) četrtletno 9 lir, v Nemški Avstriji, Češkoslovaški, Madžarski in Nemški četrtletno 38 jgl. K; v Ameriki polletno 1 dolar. — Oglašje se računajo enostolpno za milimeter po 1 K.

Mare in Engels:
**Proletarci
vseh dežel,
združite
se!**

GLASILO KOMUNISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Politika „Trboveljske premogokopne družbe“.

Trboveljska premogokopna družba je akcijska družba. Delnice družbe so večinoma v rokah inozemskih kapitalistov. Ona ima monopol na izkoriščanje najbogatejših rudnikov v Sloveniji. Način, kako ta družba ropo bogastva naše zemlje in izkorišča delavstvo, zaposleno v družbinih podjetjih, spominja na način izkoriščanja za časa rimskega gospodstva pred 2000 leti. Samo nekaj podatkov:

Cena toni premoga	
leta 1917	19 K
oktober leta 1917	41 K
leta 1919	177 K
leta 1920	220 K
februar leta 1920	368 K
julij leta 1920	523 K = 27 krat več kot 1917 leta.

V II. poluletu bo imela družba 72 milijonov kron več dohodkov. Leta 1921 pa 150 milijonov več dohodkov kot leta 1920. Pri tem sami rudarji konstatirajo, da se ropajo globine rudnikov brez sistema, brez pomisleka na bodočnost, samo v svrhu, da se čimprej dobi kolikor mogoče veliko dobička.

Pri tem so stanovanjske razmere v revirju naravnost strašne. Rimljani pred 2000 leti so skrbeli bolj za sužnje, ki so jim kopal rude, kakor pa skrbi premogokopna družba v modernem času za najemnike, rudarje. V tesnih barakah živijo v eni sobi do 20 rudarjev na blazinah iz papirja, na odejah iz kopriv. Strehe so tako slabe, da povsod kaplja v sobe in da bi bilo komaj, da sedijo rudarji z razpetimi dežnikom v sobi. Veliko družin stanuje v eni sami majhni kuhinji. Tam živijo po dnevi in po noči 6—8 oseb v luknji, ki je obenem kuhinja, stanovanje in spalnica.

Človek ne bi verjel, da je kaj takega sploh mogoče v modernem času. Rudarji, ki s svojim delom ustvarjajo temelje narodnega gospodarstva, živijo najslabše, stannjejo slabše kot živina, plačani so v razmerju s težkim delom najslabše, z rudarji se postopa najkrutejše; vsak njihov poskus popraviti svoj materialni položaj, se uduši s brutalno silo v kati.

Kako je to mogoče? Saj imamo poverjenišvo za socialno skrbstvo? Celó »socialdemokratje« — gospod Albin Prepeluh — so bili mnogo mesecev načelniki tega poverjenišva! Imeli smo »socialdemokrata« za ministra »ruda in šuma«! Vsi ti gospodje niso opazili, kakšno suženjsko življenje živi rudar. Kako naj bi pričakovali, da to opazi reakcionarna današnja vlada. Rudarji so doživeli na svoji lastni koži, da je vsa ta »socialdemokratska«, klerikalna in demokratska gospoda povezana v en snop s »trboveljsko premogokopno družbo«.

Ali to vse je še razumljivo. Toda rudarji imajo svojo strokovno organizacijo: »Rudarsko unijo«, ki ima namen voditi gospodarski boj s podjetniki. Ali inozemska premogokopna družba je naša hitro pot, da uniči strokovno organizacijo rudarjev. Če se dajo pridobiti »socialisti« potom ministrskih foteljev, poverjeniški mest, izvoznici za vojno zvezo, oblačilnic in drugih takih mamljivih stvari zato, da politično zastopajo interese buržoazne družbe, tem lažje je pridobiti strokovne birokrate, da pozabijo na to, da morajo voditi gospodarski boj s podjetnikom in da gledajo v prvi vrsti podjetniške interese.

In glejte dobrih rezultatov! V tistem času, ko se kakor se bere, Dr. Korun — »socialdemokratični narodni poslanec, izvoljen v kavarni Union za mizo, kjer delujejo »socialdemokratje« — za slovensko delavstvo — »prav dobro počuti v premogokopni družbi«; ko ravno tako izvoljeni narodni »socialdemokratični poslanec Miha Čobal zastopa interese 12 tisoč rudarjev in zatrjuje, da se bo Unija odrgala od zveze s podjetnikom in

pridružila edini strokovni socialistični rudarski organizaciji »zvezi rudarjev Jugoslavije«, samo kadar bo on pokopan v Zagorju; v času ko so rudarji preplašeni od »socialdemokratov in drugih oblastnih zastopnikov kapitalizma; ko brezposelnost raste itd., se drzne Trboveljska premogokopna družba dati na znanje, da bo v šestih mesecih povečala svoje dohodke za 72 milijonov. In ni se prevarila: »Socialdemokratje jo podpirajo, Čobal oziroma Unija rudarjev ne črne niti besedice, rudarji pa so preplašeni, ker »socialdemokratje govori vsak dan, da bodo zaprti, če zahtevajo, da družba od tistih 72 milj. da en par tisoč za sužnje — rudarje.

Zato je razumljiva pobesnela jeza »socialdemokratskega časopisja nad komunisti, ki so tako predrzni, da skušajo razkriti rudarjem njihove umazane račune, njihovo hlapčevstvo podjetniški družbi.

Toda rudarji imajo oči, da vidijo, imajo usta da govore, in ušesa da slišijo. Zaman se trudijo podjetniki s »socialdemokrati, da jim zaprašijo oči z drobtinicami, ki padajo od gosposke mize.

Rudarji danes nimajo svoje rudarske unije. »Rudarska« unija, ki ima sedež v Zagorju, je unija Čobala in Trboveljske premogokopne družbe.

Zavedni rudarji! Na noge! Ustvarimo si svojo rudarsko unijo, ker le takrat bomo uspešno vodili gospodarski boj s podjetnikom.

Zagorje, 25. julija 1920.

Sovjetska Rusija in mir.

Sovražniki sovjetske Rusije upajo na skrivaj, da ji bodo tudi iz njenih zmag spleli vrvi. Ker presojajo proletarsko politiko po svoji lastni politiki si mislijo, da bo sedaj konečno sovjetska Rusija odkrila svoj imperijalizem in stopila premaganemu nasprotniku na tilnik po vzgladu brestlitovskem ali versailleskem.

Sovjetska Rusija je tudi tokrat prekrizala račune svojim nasprotnikom. V centralnem izvrševalnem odboru sovetov je zmagala mirovna struja. Če se je to zgodilo le z neznatno večino, si je pač treba predočiti, koliko samozatajevanja je stalo naše ruske sodruge, da se odreklo popolnemu vojaškemu uničenju brezčastnega sovražnika, ki je voljo Rusije za mir zasmehljivo odvrnil, onemogočil delo za mirno obnovo in izvršil povrh tega pri svojem umiku številno puščena in grozodejstev. In vendar je sovjetska Rusija rekla, da je pripravljena skleniti premirje in dovoliti premaganemu sovražniku sprejemljive pogoje.

Ta politika je ne samo plemenita, ona je tudi pametna. Poglejmo samo, kako drugače postopa Rusija z ententnim predlogom, da sklene premirje z Wrangelom; tu odgovarja z odločnim ne in z zahtevo brezpogojne kapitulacije. V slučaju Wrangel manjka sovražniku pač vsaka možnost, da predstavi vojno kot nacionalno osvobodilni bojni pohod. Razredni značaj te vojne, v kateri se ruska revolucija nič manj ruski protirevoluciji zajeda v živo, je za vsakogar jasno. Drugače se suče stvar krog Poljske. Tu si meščanstvo na vso moč prizadeva, da lažljivo pokaze svoj ponesrečen napad na rusko revolucijo kot nacionalno obrambno vojno. Ta propaganda ni — tudi zaslug socialnih patrijotov — ostala brez uspeha, kajti prostovoljci se oglašajo v masah. Naj si bo, da se prodiranje rdeče armade ne da ustaviti z nikakimi sredstvi in da se Rusiji vojaško ni treba brigati za to dejstvo. Toda vojna sovjetske Rusije proti poljski reakciji ni samo vojaške naravi, temveč nasleduje več ali manj izrecno političen cilj. Vpostavitve proletarske diktature na Poljskem, ki more biti trajna le tedaj, ako pride od znotraj. Le one ljudske mase, ki so same — kakor ruske — izvojevale revolucijo, so v stanju, da voljno prenašajo vse s socialnim preo-

bratom združeno pomanjkanje in boje ter jih prežive. Nasprotno pa bi sovjetski režim, ki bi ga vpeljale od zunaj tuje čete, zadela na toliko večji odpor posedujočega razreda in na toliko manjšo podporo delavnih mas. Ententi bi se dala možnost, da bi zanetila pri vsaki priliki protirevolucionarna gibanja na Poljskem in poljski sovjetski vladi onemogočila vsako vstvarjajoče delo, vse to z namenom, da bi kompromitirala v očeh proletarcev iz zahodne Evrope sovjetski režim.

Očividno so vsa ta razmotrivanja jasna Leninu, Čičerinu, Rađeku in še drugim voditeljem ruske sovjetske politike. Oni hočejo, ako le pojde, izogniti se vsaki tudi dozdevni osvojevalni in maščevalni politiki. Sovjetska vlada se je celo uprla poizkusu, da bi se upostavila v Vilni sovjetska vlada in je prepuščila mesto litvinski državi. Je li ta odločba v nacionalnem oziru pravilna (Vilna je vse kaj drugega kot litvinsko mesto), o tem ne govorimo. Odločujoče je, da se je sovjetska Rusija s tem korakom javno odrekla vsakemu imperijalizmu in krepko zavrnila vse lažnjive obtožbe.

Tudi bi bilo koinaj utemeljeno, ko bi mislili, da bo sovjetska vlada zahtevala v mirovni pogodbi s Poljsko kakšna »zagotovila«, razoroženje itd. Te zahteve bi imele le tedaj smisel, ko bi mogla sovjetska Rusija postaviti po slavnem primeru entente v Nemčiji poljsko upravo in produkcijo pod policijsko nadzorstvo svojih misij in komisij. Tako politika pa je za proletarsko državo nemogoča. Za sovjetsko Rusijo je mogoče edino »zagotovilo« — **komunistična revolucija na Poljskem.** Tej pa bi bilo malo pomagano s kakšnimi imperijalističnimi klavzulami v mirovni pogodbi, tudi ko bi bile še tako dobro zamišljene.

Zadnja poročila kažejo tudi vse jasneje, da se ruska sovjetska vlada ne da premočiti vsled svojih sijajnih vojaških uspehov in da vztraja pri svoji revolucionarni, vsakemu imperijalizmu tuji politiki. Rusija se v novem položaju ni vnovič osmešila, temveč zopet — Ententa. Saj je sramotno izdala od nje zapejlano in do zadnje kaplje krvi izmozgano Poljsko ter postavila mirovne pogoje, katere je mogel Čičerin zavrniti s prezirljivo opazko, češ, da dobi Poljska od njega ugodnejše pogoje.

Sedaj kakor prej nastopa tedaj Ententa kot neprostopoljni pomagač ruske sovjetske politike. Karakteristično za položaj je, da so socialni patrijote stavlili v poljskem državnem zboru predlog, po katerem se odklanja mirovno posredovanje Entente in razpravlja naravnost z Rusijo. Nesrečni socialni izdajci, ki so pred letom dni v sejmju glasovali za zvezo z Entento, so tedaj prisiljeni priti do spoznanja, da bi Poljska mnogo boljše opravila s temi preklicanimi boljševiki, kakor pa s prijateljskimi ententnimi kapitalisti. Ta slučaj kaže jasno, kje treba zastaviti, da ves patrijotski dirinjan na Poljskem sfrči v zrak. Že se množe znamenja nezadovoljnosti v delavskih masah na Poljskem proti prostovoljnimi formacijam, katere smatrajo delavci »bele garde« in kot nevarnost ne za rdečo armado, pač pa za poljski proletarijat. Proglašenje obsednega stanja (»izredno varstvo«) na Poljskem tudi ne govori ravno za patrijotično razpoloženje ljudskih mas.

Stvar proletarske diplomacije bo, da konča delo proletarske armade in pa pospeši začeto revolucijo na Poljskem.

Očitna izpoved.

Končno!

Končno so vendar prišli s pravo barvo na dan. Naši socialni demokratje so se vedno jezili, ako smo jih imenovali »socialni patrijote«. Smatrali so ta naziv za sramotenje, dasi smo hoteli z njim samo označiti njihovo politično smer, ki je popolnoma nacionalistična in ki nima ničesar opraviti z internacionalnim delavskim gibanjem. In to jim je bilo strašno

čez čast. Na »sijajni manifestaciji« v Celju pa nam svira »prijatelj« Tone Kristan to-le lepo in ginljivo pesem:

»Delavska stranka (socialnodemokratična) mora računati z dejstvom, da je Jugoslavija tu, da bomo v njej živeli, z njo delili dobro in zlo.«

»Socialni demokratje smo za konsolidacijo te države. Za to smo tudi po mogočnosti sodelovali, ker nam ni vseeno, kakšna naj bo hiša, ki nam je določena za stanovanje. So ljudje, ki so prihajali med delavske vrste ter zasmehovali socialne demokratje, češ: kaj nam mar konsolidacija, mi hočemo nezadovoljstvo — ker to je predpogoj revoluciji. »Delo za konsolidacijo znači delo proti revoluciji. Imenovali so se ti ljudje **komuniste!**«

Tako je »prijatelj« Tone, to je točno začrtana razlika med komunisti in socialnimi patrijoti! Samo malenkost hočemo popraviti v tem tekstu, malo hudobno zavijanje — ker brez zavijanja ne gre pri vas drugih. Mi ne pravimo, da hočemo nezadovoljstvo, ker brez tega ni revolucije. Za nezadovoljstvo se nam ni treba prav nič brigati, ker to nezadovoljstvo ustvarja kapitalizem sam v zadostni meri. Res pa je, da komunistom država, v kateri vlada diktatura buržoazije, ne more biti vzor in da radi tega zahtevajo delavsko sovjetsko republiko, ki bo nezadovoljstvo delavskih in kmetijskih mas odpravila!

Patrijotizma socialne demokracije »prijatelj« Tone torej ni mogel lepše obeležiti, kakor ga je z zgorajšnjimi besedami. Socialnodemokratična stranka računa s tem, da je buržoazna Jugoslavija, v kateri vlada jugoslovanska kapitalistična buržoazija, tu in računata s tem, da bodo delavske množice v tej reakcionarni državi živeli in mirno prenašale vedno naraščajoča izkoriščanja, vedno večja krivična davčna bremena in vedno nasilnejši teror buržoazne diktature, ker samo to more značiti Kristanova oguljena fraza, da bomo s to Jugoslavijo »delili slabo in dobro.«

Mi pa vemo prav dobro, kaj se pravi to za naš proletarijat, »deliti z našo buržoazijo slabo in dobro.« To delitev izvrši kapitalistična buržoazija vedno tako, da odpade na njo vedno vse dobro, na proletarijat pa vedno samo vse slabo in zato se mi za to delitev po Tonetovem priporočilu prav lepo zahvaljujemo!

»Socialni demokratje smo za konsolidacijo te države« — pravi Tone. Z drugimi besedami se pravi to: socialni demokratje so za utrditev in za ojačanje buržoazne diktature v Jugoslaviji. O, to smo mi že zdavnaj vedeli, to je ravno ono kar vam mi najbolj očitamo in kar vam proletarijat najbolj zamerava! Toda vi ste se dosedaj branili priznati to žalostno dejstvo in za to nas neizmerno veselili, da ste to končno vendar — le sami pripoznali! Mi smo vam to očitali tedaj, ko ste sedeli v vladah in glasovali za vislice, na katere je naša buržoazija obešala proletarijat; mi smo vam to očitali, ko je ravno ta »prijatelj« Tone pošiljal v naše revirje bajonete mesto kruha, bajonete, ki so stražili kapitalistično gospodo na mesto delavstvo; mi smo vam to očitali, ko ste vladi dopuščali, da je frivolno nalagala proletarijatu ogromna finančna bremena, ter vam očitalo to danes, ko jo podpirate, da si gradi državo po svojem okusu in proti interesom delavskega ljudstva.

Da, razumemo: vam ni vseeno, kakšna bo hiša, v kateri hočete vi stanovati. Ako bi imela biti ta hiša delavska in kmetijska sovjetska republika, bi »prijatelj« Tone zelo težko stanoval v tej hiši, ker za kapitaliste in dobroživce ne bo toplih koticov v njej. Zato pa razumemo, da je v vašem interesu, da ostane država takšna, kakoršna je in kakoršna si želi vsi kapitalistični patrijote. To mi že zdavnaj prav dobro vemo in zato nas veselili ta odkritosrčnost!

In zato ste pridno služili naši kapitalistični buržoaziji in »po mogočnosti sodelovali« pri zgradbi diktature buržoazije.

So pa ljudje, ki vsega tega nočejo in ti ljudje se imenujejo — komunisti!

Da, prijatelj Tone, tako je! Komunisti ne čutijo najmanjše potrebe, da bi pomagali graditi kapitalistom njihovo palačo, v kateri bo to delavstvo potem po njihovi diktaturi prisiljeno stanovati in v kateri jih bo pošena gospoda žulila, odirala in zapirala v ječe. Komunisti so najodločnejši protivniki buržoazne diktature in se kot revolucionarna proletarska stranka, ki zahteva državo po vzoru delavstva, ne bodo nikoli pomirili z njo in nikoli pomagali buržoaziji pri njenem delu. Zato ne samo, da nam taka konsolidacija ni nič mar, nego delo na tak konsolidaciji je kakor »prijatelj« Tone pravilo pravi, protirevolucionarno. Taka politika je izdajništvo delavskih življenjskih interesov, je šovinistična, je pripravljane na nove kapitalistične vojne in če »Naprej« še tako jezuitsko vpije proti nameravani vojni proti Italiji in snubitvam za vojno proti sovjetski Rusiji!

To je socializem na jeziku in na papirju, a nacionalni šovinizem v srcu in delu!

To je patrijotizem v kapitalistični obliki, in socialni demokratje, naj v bodoče le protestirajo energičneje proti izrazu »socialni-patrijote«, kakaj pravilnejše bi bilo nazivati jih »kapitalistični patrijote«, kakaj razlike med kapitalističnim patriotizmom in njihovom — ni!

V Celju so obsipali Kristana njegovi ožji pristaši po buržujskem običaju s cvetjem in vencii. No, v Šiški, v njegovi rezidenci, kjer ga delavstvo bolje pozna, ga je obsipal proletarijat s steklenicami in batinami.

Dan pa ni več daleč, ko se bodo tudi ceijanskemu delavstvu odprle oči in bo spoznalo razliko med komunisti in socialnimi patrijoti. Ta Kristanova očitna izpoved bo k temu nedvomno nekoliko pripomogla. **Anln.**

* Komunisti niso protivni konsolidaciji narodnega gospodarstva, samo oni dobro vedo, da je ta mogoča le v režimu delavsko-kmetičkih sovetov. — Op. ur.

Politični pregled.

Razpad nemško-avstrijske socialdemokracije. Dunaj, 27. julija. Nasprotja v socialno demokratski stranki so vedno ostrejša. Izstop socialnih demokratov iz koalicijske vlade je vplival le v prvem hipu na mase pomirjevalno. Akoravno je »nova levica« triumfirala, je postalo delavcem kmalu jasno, da je bil izstop iz koalicije le navidezni manevar; kajti po njem nadaljujejo socialni demokrati svojo stano koalicijsko politiko, ne da bi jo zakrivali in gospodarske težkoče rastejo stalno. — V volinim boju so oficijelni voditelji socialne demokracije nastopili s hujskanjem proti levici, tej »socialno demokratični zvezi revolucionarnih delavskih sovetov«, ki sta jo Bauer in Adler sedaj hujše napadla ko komuniste. Zadnja številka »Arbeiteratta«, glasilo levice, se obrača močno proti temu hujskanju in trdi, da hočejo vreči levico iz stranke. Friedrich Adler je povzročil, da ni »Arbeiterzeitung« niti naznanil shodov levice priobčevala. Boj se je začel s člankom Bauerjevim v »Kampf«, ki ga je priobčila potem tudi »Arbeiterzeitung«. Vendar ti bilo napačno, pričakovati razkol v stranki že sedaj. Zelo čudno je, da se je boj pričel sedaj pred volitvami. Verjetno je, da je to le manevar, ki bi prisilil levico, da postavi svoje lastne kandidate, za katere bi — kakor upa Bauer — glasovali tudi komunisti, ki se ne nameravajo sicer udeležiti volitev. Levica naznanja, da bo sklicala v najkrajšem času kongres svojih pristašev.

Slovaki pristopili Komunistični Internacionalni. Strankin kongres slovaške socij. demokracije, ki se je vršil 15. julija v Bratislavi, je sklenil s 46 proti 24 glasovom pristop k III. Internacionalni, naker je strankino vodstvo s poslancem Vitihom odstopilo. Trdnjava za trdnjavo se podira.

Pozor! Velika vrtna veselica se vrši v nedeljo, dne 8. avgusta 1920 na Kosierjevem vrtu v Spodnji Šiški, v korist delavskih žrtiev. Spored pride prihodnjic.

Karelja za sovjetsko Rusijo. V Kareliji se je vršilo 65 ljudskih shodov, na katerih se je glasovalo o tem, kam naj se Karelija priključi. 7 shodov se je izjavilo za popolno neodvisnost, vsi drugi pa za prikljopitev sovjetski Rusiji. Za prikljopitev Finski ni glasoval nihče.

Kongres Komunistične Internacionale. Na kongresu III. Internacionale v Moskvi zastopajo Nemčijo komunistična stranka Nemcije, komunistična delavska stranka in neodvisni socialdemokrati, in sicer Mockmann, Stocher, Crispin in Däumig. Razen teh imajo drugi zastopniki samo posvetovalni glas. Francijo zastopajo 4 zastopniki s posvetovalnim in 2 z odločevalnim glasom. Ta dva sta: Frossard in Cachin. Nadalje je poslala: Italija 4 odposlanca, Anglija 2, Združene Države 5 komunistov, Nemška Avstrija 3, Madžarska 2, Bolgarija 3, Jugoslavija 1 (s 3 glasovi), Rumunija, Meksika, Španija, Kuba, nizozemska Indija in Poljska po enega, Nizozemska 3, Rusija, Ukrajina, Kavkaz, Sibirija, Bakirija in Kirgizija skupaj 46, Latvija 5, Gruzija 7, Norvečija 6, Danska 2, Švedska in Finska po 5, Armenija, Estonka, Litva po enega odposlanca. Skupaj je zastopanih 51 držav.

Francoski socialisti o sovjetski Rusiji. Najboljši odgovor našega meščanskega časopisa o položaju v Rusiji daje naslednja brzojavka, ki sta jo poslala francoska socialistična Cachin in Frossard, ki sta doslej nekako nezaupno gledala na razvoj komunizma v Rusiji, londonskemu »Daily Herald«: »Kongres 3. Internacionale se je za nekaj dni odgodil. Prisotni delegati so uporabili to odgoditev, da nadaljujejo svoje proizvodvalne vožnje izven Moskve. Obiskala sva skupaj z drugimi delegati Nižni Novgorod, Kazan, Simbirsk, Samaro, Saratov, Tambov, Tulo in Ivanovo-Voznesensk. Obiskala sva velika industrijska središča in množštevne vasi v množštevlinih gubernijah. Vse povsod smo dobili vtis, da se je poprijelo za delo, da se narodno gospodarstvo obnavlja, v kolikor to dopušča blokada in vojna s Poljsko. Čvrsto zaupanje in gotovost v zmago prejšnja celokupni ruski delavski razred. Moč sovjetske vlade ni nikoli bila utrjenejša kot sedaj. Rdeča armada dobiva vsak dan nova pojačanja, ki so pripravljena na vse žrtve... Midva se vračava s poti, dolge 3000 kilometrov, prepričana o moči sovjetske Rusije in polna občudovanja za delavski razred, ki je na neizmernem prostoru Rusije ustvaril socialistično Rusijo, ki je ne more nič več uničiti. Ruski delavci so cela tri leta prenašali težko trpljenje v službi mednarodnega proletarijata. Zato pa pričakujejo, da tudi ta stopi odločno v boj proti buržoaziji in imperijalizmu.« Podpis: Cachin, Frossard. — Kdor pozna dosedanje obnašanje teh dveh francoskih socialistov, ta ve, da sta morala dobiti dobre vtise v Rusiji, ker sta podala gornjo izjavo.

Nova železnica v Rusiji. Moskva, 24. julija. — Nova železnica Kazan-Jekaterinburg je zgotovljena in se je že začel na njej promet. Ta proga skrajša za polovico vožnjo med Moskvo in Uralom in ima posebno važnost za zvezo med obema industrijskima središčima, kakor tudi za prevoz žita iz Sibirije.

Kakšni so vzori naših »socialdemokratov«? Socialdemokratični poslanec Bernstein je predlagal v nemškem državnem zboru, da se pošijejo na mejo ojačanja, da ne bi boljševiki prodrl v Nemčijo.

Dopisi.

Komenda. V nedeljo 25. t. m. se je vršil v Komendi pri Kamniku shod krščansko-soc. strokovne zveze. Čeprav je bil shod strokoven, se manjkalo odrihanja čez komuniste in drugih političnih snovi. Tako se je na primer nek član krščansko-socialne zveze in načelnik orla v Komendi izrazil, da morajo biti dobro nasprotni komunizmu, zakaj če zmagajo komunisti, potem je ženska izgubljena in ostane samo kot »aparatus za produciranje otrok.« Seveda g. kaplan mu je to z resnostjo potrdil in še povrh plašil ženske pred tistim aparatom! Omeniti moram, da je to res zelo kulturna stvar od strani naših klerikalcev. Seveda se je g. kaplanu vse smejalo. Nato je nadaljeval: »Vem, ljubi prijatelji, da hodite v cerkev in tam vam marsikaj razložim, kako se moramo ravnati napram našim sovražnikom i. t. d.« Ko so mu začeli ugovarjati, da politika ni za cerkve, se je razjezil, rekoč: »Vsi ljudje bodo še naši in morajo biti, ker drugi so brezverci.« Nato je zavil debato na klerikalne vojne dobičkarje in kapitaliste in jih zagovarjal na vse mogoče načine, kakor na primer And. Mejača, veletrgovca in posestnika v Komendi, češ da on je njih

stranke in da je poštenjak in malo je manjkalo, da ni še celo rekel, da je berač. Govoril je še o samostanih, pozabil pa je povedati, da vsa župnišča in samostani žive samo od nas delavcev in kmetov, sploh od revnega ljudstva.

Jesenice. Pri nas se je vršil v nedeljo dne 25. julija Javni ljudski shod naše stranke z dnevnim redom: 1. gospodarski in politični položaj, 2. protest proti nameravanim italijanskim diplomatskim mahinacijam, 3. raznoterosti. Že pol ure pred določenim časom so se začele zbirati na vrtu pri »Jelenu« na Savi, kjer se je tudi vršil shod, velike množice ljudstva ter čakale na otvoritve shoda, ki se je pričel ob pol 10. uri dopoldne. Po izvolitvi predsednika in zapisnikarja, za katera sta bila izvoljena sodr. Weiss predsednikom in sodr. Košir zapisnikarjem, otvoril sodr. Weiss mnogobrojno obiskan shod ter predstavi sodr. Golouha, ki je prišel po preteku več mesecev zopet enkrat med nas in ki je tekem tega časa prestopil tudi dobne ljubljanski zaporov, ter mu poda besedo. Sodr. Golouh nam je v obširnih potezah orisal gospodarski in politični položaj. Orisal nam je politiko in gospodarstvo današnjega družabnega reda. Antantina politika je nabrušen nož novega človeškega klanja. Wilsonova politika je politika zaslužjevanja evropskih narodov. Anglija je šla v vojno s politiko zaslužjevanja malih narodov. Svetovna vojna je končana in kaj vidimo sedaj, kaj imamo od tega, da so se borili narod proti narodu, proletarijat ene države proti proletarijatu druge države? Francija je finančno izčrpana. Italija stoji neposredno pred finančnim bankrotom, je suženj antante. Anglija naganja zopet državo proti državi, da bi zavzemala še nekaj časa eksistenco svojemu kapitalizmu. Antantin kapitalizem stoji v zadnji fazi svojega razvoja, kar je znamenje njegovega razpada, kakor sta nas učila velika učitelja socializma Marks in Engels. Ruska revolucija podira postojanko za postojanko. Mi proletarijat Jugoslavije ne moremo delovati, kakor bi morali, ker smo še prešibki, ter nimamo sredstev na razpolago, ki bi jih morali imeti. Omenja umazan razglas poljskih social-patrijotov, ki propagirajo protirevolucijo proti sovjetski Rusiji. Naš socialpatrijotski »Napej« prinaša ta razglas poljskih kontrarevolucionarjev in izdajalcev socializma v polnem obsegu, ne da bi povedal svoje mnenje. To je izdajstvo proletarijata Jugoslavije. Omenja tudi žične ovire okrog sovjetske Rusije, ki so se slabo obnesle za antantin kapitalizem. Prva žrtva antantine politike je sedaj Poljska. Slovanski narodi so bili skoz sužnji tujega kapitalizma in kapitalizem hoče to sužnost nadaljevati. Antanta se je vrgla sedaj na Madžarsko, da bi jo izkoristila v svoje svrhe, ter podpira »beli teror«. Posebno pozornost stavi antanta na Jugoslavijo, ker Jugoslavija je danes edina država, ki lahko spravi tekem 24ih ur močno armado skupaj. Antantin kapitalizem se poslužuje italijanih narodov proti Rusiji, ker ti bi bili tista žična ovira okrog sovjetske Rusije. Ruski narod je prvi spoznal svojega pravega sovražnika t. j. kapitalizem, ta ima danes v rokah svojo usodo, on dela za rešitev človeštva izpod kapitalističnega jarma. Tudi jugoslovanski narod ni več voljan boriti se za antantin kapitalizem ter se je začel hitro socialistično razvijati in napredovati, ker tudi on že spoznava, da je njegova rešitev le v socializmu, v komunizmu. Kapitalizem je v razpadu, na njegovem mestu se poraja socializem. Jugoslavija bo morala slediti razvoju drugih narodov. Samo zaradi tega sem so ločil od socialpatrijotov, ker je njih taktika izdajalska. Iz raznih socialističnih strank smo napravili le eno močno stranko ujedinjenega proletarijata Jugoslavije na revolucionarni podlagi. Videli smo, da je samo še en mali del slovenskega proletarijata ostal neujedinjen. Delati moramo na to, da pripeljemo še ta mali del slovenskega proletarijata, ki je danes še zapeljan od socialpatrijotov, do ujedinjenja. Prepričan sem, da italijanski proletarijat ogorčeno obsoja vse dogodke zadnjih izgredov v zasedenem ozemlju. Italija je danes v revoluciji, revolucija je rezultat evolucije. Neumno bi bilo, ako bi naša vlada šla na izzivanje italijanske diplomacije. Nevarnost italijanskih nakan je sicer zadnje dni zopet nekoliko poglela. Red pa bo napravil samo proletarijat obeh držav sam. Pozdravljam v imenu vas rusko revolucijo! Pozdravljam mednarodni socializem! Boj kapitalizma proti proletarijatu je v zadnji fazi! S tem je zaključil sodr. Golouh svoj nad pol drugo uro trajajoč govor z velikim odobravanjem in zadovoljstvom navzočih. Z ključem: Živela tretja komunistična interna-

cijonalna! je zaključil sodr. Weiss lepo uspeli shod, na kar smo se mirno razšli. Samo tukajšnjim socialpatrijotom so se obesili nosovi.

Hrastnik. Ker že niste dolgo nič slišali iz Hrastnika, evo vam nekaj za smeh. Ko je našim patrijotom postalo dolgčas po komunistih, so naglo sicali diskusije, da bi tam lažje svoje blagoslovne metali na sodr. komuniste. Udeležilo se je 35 moških, vmes so bili tudi komunisti in nekaj žensk. Z velikim veseljem so metali lažnjiva obrekovanja na nas. Dejali so, da mi nimamo nobenega programa in da smo hodili k nar. socialistom po pravila. Kako so vendar brihtni! Vsak zaveden socialist je danes komunist. Naš program je: ljubi svojega bližnjega delavca-sotrpina, vaš program pa je: telečja pečenka in pa črno vince; svojega bližnjega pa zaničuj. Patriotje, zapomnite si to. Drugače slišite še kaj več. S podpisom Alt Jožef.

Nevesinje. Obracam se na Vas, da objavite ta dopis, da se zve, kako živimo ubogi vojaki Slovenci v Hercegovini. Tukaj smo sedaj že 14 dni, a še nismo preoblečeni, večbati moramo v svojih civilnih oblekah. Radi tega, ker smo se trije Slovenci obrnili s prošnjo na našega poveljnika, da naj nam dajo obleko, smo bili pet dni zaprti kot največji hudodelci? Tam kjer so nas zaprli, je bilo vse zamazano, polno uši itd. Ležali smo na golih tleh in vsaki drugi dan smo imeli samo kruh in vodo. Življenje imamo silno slabo. Sedaj dobivamo par dni zjutraj četrt kave, prej nismo imeli pa ničesar. O pol dne in zvečer dobivamo malo slane vode, notri plava par fižolov in mali košček kozjega mesa. Edino kruh nas še toliko pokonci drži, da moremo živeti. Tukaj smo komaj štirinajst dni, pa smo se tako izpremenili, da nas ni spoznati. Več kot 100 fantov je došlo v bolnico, ali vsak se vrne nazaj, ker v bolnici ne dobijo ne zdravlil ne drugih potrebščin. Da, tako daleč smo prišli, da smo slabši kot psi. Raztrgali smo svoje obleke, perilo in čevlje. Kdo nam bo to kdaj povrnil? Nihče; ako se pa zoperstavimo, nas čakajo pa najhujše kazni. To je torej svobodna Jugoslavija? In naši gospodje pri deželni vladi gotovo dobro vedo za naše razmere, ali kaj jih to briga. Ni še dovolj da smo pet let krvaveli in umirali na bojnem polju, ni jim še dovolj žrtiev, zato so nas tirali v puščave hercegovske. Rešite nas iz teh nesrečnih krajev, rešite nas iz robstva, da ne izgubi zadnji Slovenec svojega ljubega zdravia v tem zavrnjenem kamenju. Če se nas ne usmilite, vas ne bomo smatrali za svoje brate, temveč za svoje izdajalce in namesto ljubezni bo zavladalo sovraštvo v naših srcih.

Iz komunistične Slovenije.

Vič-Gilence. V soboto, dne 24. t. m. zve. se je vršil občni zbor KSJ na Gilincih. Občni zbor je otvoril predsednik sodr. Vrbec. Med običajnimi točkami sta bila tudi v dnevnem redu točki: »Poročilo likvidacijskega odbora« in »Poročilo o resolucijah« sprejetih na vukovarskem kongresu. O teh točkah sta govorila sodr. Bartulovič, kot član likvidacijskega odbora, in sodr. Gustinčič. Po daljših referatih o nalogi likvidacijskega odbora, o reorganizaciji stranke in resolucijah, sklenjenih na vukovarskem kongresu je občni zbor sprejel z odobravanjem na znanje vse vukovarske resolucije in novi strankini statut. V novi odbor so bili izvoljeni sodrugi: Vrbec, Korušin, Ogris, Peterca, Brus, Bučan in Mandič. Ob koncu je sodrug predsednik članom toplo priporočal vneto agitacijo za pridobivanje novih članov in širjenje strankinega tiska.

Kranj. Tukajšnja kraj. pol. org. Komunistične Stranke Jugoslavije je sklicala v nedeljo 25. julija ob 10. ur dop. svoj občni zbor v prostorih pri Felnerju. Udeležba je bila obilna. Občni zbor je otvoril sodr. Mohar, kateri je v kratkem nagovoru orisal težkoče, ki jih je imela podružnica v poslednjem času vsled česar se je napredek nekoliko zadrževal. Centralni strankini svet v Beogradu je ukrenil vse potrebno, tako da podružnica sedaj nemoteno lahko deluje. Nato poda sodr. Pirc tajniško in blagajniško poročilo, po katerem se je uvidelo, da je v kljub raznim zaprekam podružnica lepo napredovala. Nato se je poročalo o razvoju socializma posebno v Sloveniji in ostali Jugoslaviji, vsled česar je prišlo do II. kongresa naše stranke, ki se je vršil v dneh od 20.—24. julija 1920. v Vukovaru in na katerem so bili Slovenci prvič zastopani. Po obširnem poročilu v programu in statutu naše stranke, kateremu so vsi navzoči pozno sledili in odobraval, se je prešlo na volitev odbora, v katerega so izvoljeni na podlagi novega statuta sledeči sodr.: Mohar Leopold, Prmon Alojz, Bernard Niko,

Reš Ciril, Krč Franc, Smuk Valentin, Grešič Anton, Benedik Martin, namestniki pa: Grosič Josip, Žirovnik Ivan, Jenko Ivan. Ko se je še razpravilo nekaj domačih zadev na dnevnem redu je pozval, sodr. Mohar vse navzoče sodrugi na delo, zahvalil se je v imenu odbora za zaupanje in s ključem živel mednarodni komunizem! zaključil lepo uspeli občni zbor. Odbor krajevne pol. org. Komunistične Stranke Jugoslavije v Kranju, pozivlje tem potoni vse sodrugi in sodružice v Kranju in okolici, da se vdeležujejo sestankov, kateri se vršijo vsako nedeljo ob 9. uri dop. v prostorih pri Felnerju, tam se vpisujejo novi člani in obračunava članarina.

Zagorje. V ponedeljek je bil tukaj prav dobro obiskan občni zbor krajevne pol. organiz. Komunistične stranke. Poročala sta sodr. Markovič iz Beograda in sodr. Klemenčič. Program in resolucije Vukovarskega kongresa so bile sprejete enoglasno in z velikim odobravanjem in navdušenjem. Organizacija je ena najzornjših naših krajevnih organizacij. Imena odbornikov in obširnejše prinesemo prihodnjič.

Hrastnik. V sredo se je vršil javni shod z dnevnim redom: Ujedinjenje proletarijata Jugoslavije. Kljub temu, da je večina rudarjev bila na delu, se je vdeležilo shoda večje število sodrugov in sodružic. Po shodu se je vršil občni zbor kraj. pol. organiz., ki je soglasno odobril program in sklepe Vukovarskega kongresa. Daljše poročilo in imena odbornikov pošljemo prihodnjič.

Povečanje „Rdečega Prapora“.

V kratkem prične izhajati edino politično komunistično glasilo na Slovenskem »Rdeči Prapor« 3 krat na teden in na štirih straneh. Zato pa se, vsi sodrugi in sodružice, delavci (ročni in duševni) in revni kmetje, nemudoma naročite na edino res vaše glasilo in pridobivajte še drugih naročnikov.

Domače.

Izjava kontrole podpornega sklada za žrtve. Kontrolna komisija potrjuje za lastno-ročnim podpisom, da je denar, ki se je nabral za žrtve potom nabiralnih pol in na javnih shodih natančno vbeleženo naša. Razun po št. 1b, za katero bo odbor šele izposloval od sodr. Keka, sprevidnika drž. žel. sporazumno z sodr. Kovač Jakobom, nadsprevidnikom drž. žel. Nadalje je komisija pregledala vse pobotnice in nabiralne pole in našla vse v najlepšem redu. Ljubljana, dne 27. julija 1920. — Felicijan I. r., Ribič I. r., Žorga Jaka I. r., Pečnik Josip I. r., Pušnik Martin I. r., Kisovec I. r., Osterman I. r.

Neenakost postopanja. V hotel 'Tratnik' je 27. t. m. opolnoči prišel policijski agent in je dal spoditi ven na dež nekega potnika, na njegovo mesto pa je vrnil s silo tri ruske buržuje, od katerih je eden bil v ruski uniformi. Ali ni to najbesnejša diktatura buržoazije?

Občni zbor v Mostah. Kraj. pol. org. Soc. Del. Siran. Jug. (K) Moste sklicuje v smislu statuta, sprejetega na Vukovarskem kongresu redni občni zbor v sredo 4./VIII. v prostorih gostilne Sušnik, Zelena jama, ob 8. uri zvečer z dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Odobritev sklepov in resolucij Vukovarskega kongresa. 3. Volitev novega odbora. 4. Sličajstosti. Pristop samo članom SDSJ(K). Odbor kraj. pol. org. SDSJ(K) Moste.

Sestanek vseh odbornikov in članov kraj. pol. org. SDSJ(K) Moste se vrši 2./VIII. v gost. Avg. Klinc (Novi Vodmat 83.). Ker je dnevni red važen, je dolžnost vsakega člana SDSJ(K) Moste, da se ga udeležijo.

Glavan, podpredsednik.

V korist delavskih žrtiev se vrši v nedeljo dne 8. avgusta 1920. velika vrtna veselica na Koslerjevem vrtu v Spodnji Šiški. Dolžnost vsakega delavca in delavke je, da poseti to veselico, ki ima namen pomagati ubogim delavskim žrtvam. Agitirajte od sodruga do sodruga, od hiše do hiše po vseh krajih. Natančen spored prinesemo prihodnjič.

Začasna nemško-slovenska kemijska terminologija kot predledo za bodoči enoten jugoslovanski znanstveni in tehniški slovar začne izhajati 1. avgusta t. l. v ljublj. »Narodno gospodarskem Vestniku«. Izdajuje in predlaga jo znanstveno osebje kemičnega inštituta univerze Ljubljana*. Ker je delo velevažno za vse naše kulturno in ekonomsko življenje, opozarjamo vse zainteresente, da si pravočasno preskrbe ta list, kateri izhaja v omejenem številu izvodov.

* uporabljati se jo more brez vsakršnih težkoč tudi v srbohrvaščini.

Poltedenske novice.

Ker so se v Beogradu menda pobotali, kdo bo izvažal koruzo in pšenico, se bo lahko tudi rešila ministrska kriza. V Sloveniji bi bili sprejeti v vlado tudi liberalci. Na Kristana in Prepeluha pa so menda pozabili. To je črna nevhvaležnost. — V Beogradu in po celi Srbiji so se v nedeljo vršili veliki shodi proti nameravani vojni z Italijo. Kakor se vidi iz »Radniških Novin«, so se ti shodi vršili pod parolo »Živela sovjetska Italija!«, »živela sovjetska Jugoslavija!« — Štrajkovno vrenje se nadaljuje po celem svetu. Celov v angleški Indiji stavka 16.000 železničarjev. Štrajk se vedno bolj širi. V Bilbao stavka 25.000 kovinarjev. Pridužiti se jim mislijo tudi rudarji. Vlada pošilja čete, da brani podjetnike. Na severnem Češkem hoče vlada s silo zatreti štrajk nemških delavcev, ki so stopili v stavko zato, ker že takorekoč umirajo od lakote. V Trstu stavkajo težaki, pristanišni delavci in izvoščki. Agrarni in drugi štrajki v Italiji se nadaljujejo v raznih krajih. — Zveza železničarjev v Nemčiji je sklenila, da ne bo prevažala nobenega orožja in municije, namenjene za vojskujoče se države. Tako so zadržani v Marburgu vlak z municijo, ki je iz Koblenca čez Nemčijo vozil na Poljsko. — Na Poljskem se je osnovala koncentracijska vlada, ki naj bi bolj uspešno vodila boj proti sovjetski Rusiji. V to vlado so vstopili tudi poljski socialpatrijotje, na čelu jim Dasziński, vzor našega »Napeja«. — »Zadnja« vojna se povsod nadaljuje. Na Kitajskem se vrše revolucionarni boji med ambicioznimi generali. V Koreji se je pričelo revolucionarno gibanje proti krutemu zatiranju od strani japonskega imperijalizma. Albanci so po zadnjih poročilih pregnali italijane tudi iz Valone. Grki so baje zasedli Odrin. — Turški sultan pa je sklenil sprejeti »mir«, ki mu ga diktira Ententa. — V Benetkah je zletel v zrak arzenal. Škoda se ceni na več milijonov lir.

Izjava.

Podlega lažnjivca, ki je napisal »Napeju« članek »komunistično donkišotstvo«, pozivam, naj ima pogum zapisati svoje čedno ime. V Ljubljani, 29. julija 1920.

Vladislav Fabjančič.

Poslano.

Hrastnik. Dne 23. julija se je vršila v Hrastniku socialpatrijotska diskusija. Prišlo je toliko ljudi, da je bila dvorana skoraj premajhna, namreč celih 35 mož. Med temi je bilo 15 komunistov. Diskusijo, oziroma govori sta dala volja konsumnega društva g. Malovrh in bivši predsednik delavcev v Hrastniku F. Kovač. Ko sta videla to ogromno število ljudi, sta začela tako udrihati, da je bilo strah in groza. Najprej sta začela obratiti Ivana Hodeja, delavskega zaupnika na Ojstrem. Ker sem vodil delavsko čevljarnico v Hrastniku 8 mesecev, mi očitata, da sem pri tem toliko dobička napravil, da sem si kupil ovce in koze. Ne vem, kako si predstavljata, ali je to veliko ali premalo. Ali ta dva gospoda nista povedala, da sem moral zraven tega vsak dan hoditi na delo v rudnik, tudi ob nedeljah. Torej mislim, da je ta denar, za katerega sem kupil te ovce, gotovo zaslužen. Ako Kovač in Malovrh glava boli zaradi tega, lahko vodita zaneprej delavsko čevljarnico. Kovač ima prilžnost, da si še on kaj nabavi ker vemo, da mu je potrebno, saj je tudi on začel hoditi ob nedeljah na delo. Tudi Malovrha vprašamo, koliko je on v Hrastnik prinesel in naj nam pove, koliko ima pa danes. Ne bi ga bilo treba spraševati, ker to nas ne briga, pa ko on toliko skabi za delavce, vprašamo tudi mi njega. Predbaci vala sta mi tudi, da sem bil spočetka Rošovec, in potem 8 mesecev socialist, nato da sem bil nekaj časa komunist in sedaj pravita, da se hočem pridružiti klerikalcem. Prosim vas, čitatelji, kdor pozna ta dva gospoda, ta mo a vedeti, da mi ponujata svoje mesto. Ko je prišel Malovrh v Hrastnik, se je takoj obrnil k Rošovcu in tako dela danes; ako kaj potrebuje, je takoj tam. Celov mleko dobiva pri njem. Meni pa sploh ne more dokazati, da se zatekam k njemu. Ako bosta ta dva gospoda take diskusije držala, bo začela kmalu vsakega glava boleti. To za danes. Ivan Hodej.

Cene so padle! Kje? Samo v veletrgovini Alojzija Dularja, poprej Oskar Reitter v Slovenjem Gradcu. Naznanjam sl. občinstvu, da sem znatno znižal cene pri vsej svoji zalogi, kakor: manufakturi, špeceriji in železnini. Prodajam koruzno moko po 6 K, koruzen zdrob po 650 K. — Dobi se tudi sladkor in Rogoška slatina v poljubni množini. Za obilen obisk se priporoča Alojz Dular. Pridite vsi in prepričajte se!

ŠTAMPILJE
Katalog franko.

Anton Černe
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Precej časopisnega ovojnega papirja ceno prodaja uprava »Rdeči Prapor«, Ljubljana, Krekov trg 10 (dvorišče, hodnik, 2. vrata).